

Hyvät yhteiskuntaopin ja uskonnon opettajat lukioissa,

lukion opetussuunnitelman yleisissä tavoitteissa korostetaan opiskelijoiden osallisuutta ja demokratiakasvatusta seuraavasti:

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijoiden kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjä edistää kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja luo heille monipuolisia mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen päätöksentekoon ja toimintatapojen kehittämiseen. -- Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa.¹

Evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuuluu 71 % eli 3,9 miljoonaa suomalaista.² Kirkon päättäjät valitaan demokraattisilla vaaleilla marraskuussa 2018. Vaaleissa voivat äänestää kaikki 16 vuotta täyttäneet evankelis-luterilaisen kirkon jäsenet. Seurakuntavaalit ovat Suomessa ainoat valtakunnalliset vaalit, joissa äänioikeus on jo 16-vuotiailla. Maakuntavaalien siirtyessä seurakuntavaalit ovat ainoat valtakunnalliset, laajasti opiskelijoita koskettavat vaalit tänä syksynä.

Syksyn 2018 seurakuntavaaleissa **Suomen Partiolaiset, Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry, Suomen Nuorisovaltuustojen liitto ja Suomen NNKY-liitto** tekevät yhteiskampanjaa nuorten innostamiseksi seurakuntavaaleihin yhdessä **Nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä NAVIn, Nuori kirkko ry:n** sekä **Kirkkohallituksen** kanssa. Olemme koonneet teille oheisen virikemateriaalin hyödynnettäväksi opetuksessa syksyn aikana.

Tätä materiaalia voi soveltaa esimerkiksi kursseilla YH1 ja UE1, UE2 ja UE4 seuraavien tavoitteiden näkökulmasta

- opiskelija tuntee kansalaisen vaikuttamiskeinoja ja -mahdollisuuksia sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- opiskelija tuntee vaikutusmahdollisuuksiaan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena
- opiskelija tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa äänioikeuden ja vaalien näkökulmasta
- opiskelija perehtyy oman uskonnon erityispiirteisiin demokratian, osallisuuden ja päätöksenteon näkökulmasta

Lukion OPS korostaa myös oppiainerajat ylittävää yhteistyötä, mihin tämä materiaali soveltuu erinomaisesti. Toivomme siitä olevan teille iloa ja hyötyä työssänne!

Lisätietoja:

Katri Korolainen
johtaja, viestintä ja vaikuttaminen
Nuori kirkko ry
044 545 6592, katri.korolainen@nuorikirkko.fi
Itälahdenkatu 27 A, 3.krs, 00210 Helsinki

¹ Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015, s. 16

² Tilastointiajankohta 31.12.2017. Lähde: <https://evl.fi/tietoa-kirkosta/tilastotieto>

Virikemateriaali oppituntia varten seurakuntavaaleista

Materiaalia voi soveltaa lyhyempiin ja pidempiin oppimiskokonaisuuksiin omien opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

1

Tunnin aloitus: virittäytyminen nuoren päättäjän videon avulla

Arvioitu kesto 5 minuuttia

Seurakunnan päätöksenteossa mukana olevien nuorten lyhyitä (kesto noin 1:30) videohaastatteluja on saatavilla osoitteessa <http://www.naviryhma.fi/videot/>. Tunnin voi aloittaa esimerkiksi turkulaisen partiolaisaktiivi **Anniina Rantalan** videolla.

Pohdintakysymyksiä videon katsomisen ja keskustelun tueksi

- ◆ ? Millainen mielikuva sinulle syntyi videon perusteella seurakuntavaaleista?
- ◆ ? Miksi yksittäisen ihmisen / nuoren / kansalaisen / seurakunnan jäsenen kannattaa äänestää?
- ◆ ? Äänestäminen on kansalaisoikeus, mutta onko se myös kansalaisvelvollisuus? Voiko samaa soveltaa puhumalla "seurakuntalaisoikeudesta ja -velvollisuudesta"?
- ◆ ? Mitä merkitystä yhteisölle on sillä, että päätökset tehdään demokraattisesti?
- ◆ ? Miksi kannattaa tavoitella, että ehdolle lähtisi mahdollisimman eritaustaisia ihmisiä? Mitä hyötyä on monipuolisesta ehdokasasettelusta?
- ◆ ? Mihin videon lopussa olevat tahot haluavat vaikuttaa katsomallasi videolla / videoilla? Miksi?

2

Mistä seurakuntavaaleissa on kyse: perusinformaatio

Arvioitu kesto 15 minuuttia

Voit ladata tiedot myös powerpointina osoitteesta <http://www.naviryhma.fi/vaalimateriaalit>

Evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuuluu 71% suomalaisista eli noin 3,9 miljoonaa ihmistä. Tämä tekee kirkosta Suomen suurimman yhteisön. Suomen 400 seurakuntaa ovat itsenäisiä, demokraattisia yksiköitä, joiden päätöksentekijät valitaan vaaleilla. Seurakuntavaalit ovat paikalliset vaalit, jotka järjestetään neljän vuoden välein. Vaaleissa valitaan luottamushenkilöt kirkkovaltuustoon ja seurakuntaneuvostoon. Kirkkovaltuustossa ja seurakuntaneuvostossa päätetään muun muassa seurakunnan taloudesta, työntekijöistä ja toiminnasta.

Demokratian kannalta on hyvä on saada jokaiseen seurakuntaan kaiken ikäisiä, erilaisissa elämäntilanteissa eläviä ja useita aloja edustavia luottamushenkilöitä, jotka antavat kokemuksensa ja näemyksensä seurakunnan käyttöön.

Seurakuntavaalit järjestetään marraskuussa 2018. Vaaleissa voivat äänestää kaikki seurakunnan 16 vuotta täyttäneet jäsenet. Ehdokkaaksi voi asettua jokainen 18 vuotta täyttänyt seurakunnan konfirmoitu jäsen.

Vaalipäivämäärät

18.11.2018

Varsinainen vaalipäivä

6-10.11.2018

Ennakoäänestys

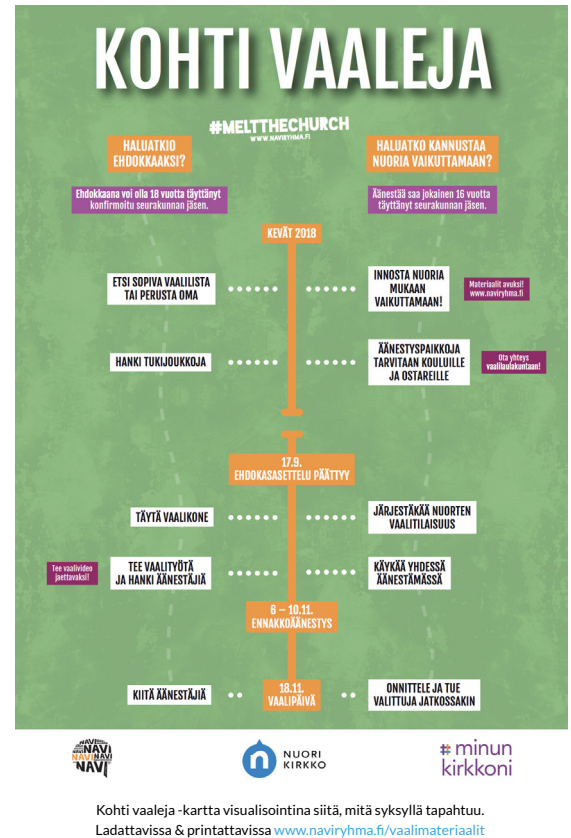
17.9.2018

Ehdokasasettelu päättyy

Oman alueen äänestyspisteet voi tarkistaa osoitteesta www.seurakuntavaalit.fi 8.10. jälkeen.

Miksi äänestää?

Äänestäminen seurakuntavaaleissa on yksi konkreettinen tapa vaikuttaa oman seurakunnan asioihin. Todennäköisyys saada seurakunnan luottamuselimiin nuoria vaikuttajia kasvaa paitsi hyvän ehdokasasettelun myös nuorten kasvavan äänestysaktiivisuuden myötä. Edellisissä vaaleissa vuonna 2014 alle 30-vuotiaita ehdokkaita valittiin 6,1% ja yli 60-vuotiaita 42,5%.

Pohdintakysymyksiä keskustelun tueksi

Miksi äänestäminen on tärkeää?

Miksi Suomen ev.-lut. kirkko on uskonnollinen yhteisö, jossa päätökset tehdään demokraattisesti? Mitä etuja ja pulmia demokraattiseen päätöksen tekoon liittyy uskonnollisessa yhteisössä?

Millä tavalla muissa uskonnollisissa yhteisöissä tehdään päätöksiä?

Miten seurakunnan asiat vaikuttavat muidenkin kuin seurakunnan aktiivien elämään? Mihin seurakunta voi vaikuttaa paikkakunnallasi?

Miksi on tärkeää, että nuorten ääni kuuluu yhteisössä? Millaisiin kysymyksiin nuoret voivat vaikuttaa?

Millaisten ihmisten ääni ei kuulu riittävästi yhteiskunnan ja / tai kirkon päätöksenteossa?

#minun kirkkoni

Vuoden 2018 seurakuntavaalien logo

Yhdet tai kahdet vaalit

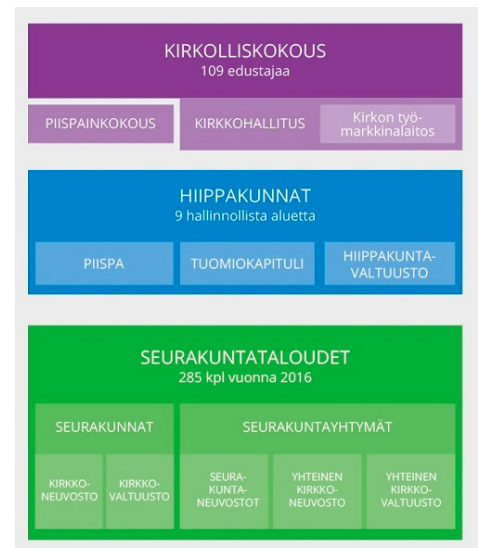
Jos seurakunta on taloudellisesti itsenäinen, toimitetaan yhdet vaalit, joilla valitaan kirkkovaltuuston jäsenet. Kirkkovaltuusto johtaa itsenäisen seurakunnan toimintaa.

Jos seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään, toimitetaan samalla kertaa kahdet vaalit. Vaaleilla valitaan jäsenet seurakuntaneuvostoon, joka johtaa seurakunnan toimintaa sekä yhteiseen kirkkovaltuustoon, joka johtaa seurakuntayhtymää. Molempia vaaleja varten on ehdokaslistat erikseen. Sama ehdokas voi olla ehdolla molemmissa vaaleissa tai vain toisessa.

Vaaleissa ehdokkaat ovat esillä aina vaaliryhmittäin, jolloin henkilöä äänestettäessä ääni menee sekä henkilölle että kyseiselle vaaliryhmälle. Samalla listalla olevia ehdokkaita yhdistävät usein esimerkiksi samat kiinnostuksenkohteet tai painotukset. Myös poliittisilla puolueilla on usein omia listoja seurakuntavaaleissa. Mikäli vaaleja on kahdet, erotetaan vaalit ulkoisesti vaaliluetteloiden ja äänestyslippujen taustaväriin perusteella. On huomioitava, että saman ehdokkaan äänestysnumerot eivät ole samat kummassakin vaalissa.

Vaikutusta myös välillisesti

Seurakuntavaaleissa valitut luottamushenkilöt vaikuttavat keskeisesti siihen, ketkä tulevat valituksi kirkon ylimpään päättävään elimeen kirkolliskokoukseen. Seurakuntavaaleilla on siis välillinen vaikutus myös kirkolliskokousvaaleihin, jotka pidetään vuonna 2020. Kirkolliskokous on ylin päättävä elin, kirkon oma "eduskunta". Se päättää keskeisistä linjauksista, jotka koskevat oppia ja kirkon työtä. Kirkolliskokous vaikuttaa merkittävästi kirkon lainsäädäntöön. Se muokkaa kirkkolain sisällön ja tekee esitykset eduskunnalle, joka hyväksyy tai hylkää ne. Lisäksi kirkolliskokous päättää kirkon hallinnosta ja taloudesta. Viime vuosina kirkolliskokous on keskustellut aktiivisesti mm. samaa sukupuolta olevien pariin oikeudesta kirkolliseen vihkimiseen.

Kirkon eri hallinnon tasot, löytyvät myös esittely-powerpointista. Lisää kirkon hallinnosta: <https://evl.fi/tietoa-kirkosta/kirkon-organisaatio>

Pohdintakysymyksiä keskustelun tueksi

- ❖ Millaisia näkökulmia seurakuntavaaleissa äänestämiseen liittyy uskonnonvapauden kannalta?
- ❖ Mihin asioihin kirkon pitäisi vaikuttaa yhteiskunnassa?
- ❖ Miten evankelis-luterilaisen kirkon ylin päättävä elin, kirkolliskokous, toimii? Mitä päätöksiä se on kuluneella kaudella tehnyt?
Lisätietoja: <https://evl.fi/tietoa-kirkosta/kirkon-organisaatio/paatoksenteke-kirkossa/kirkolliskokous>
- ❖ Miksi kirkon tärkeimmät päätökset tehdään kirkolliskokouksessa?
- ❖ Mitä uskonnolliselle yhteisölle merkitsee se, että päätökset tehdään demokraattisesti?

3

Opiskelijat pohtimaan kuulemaansa testien kautta

Arvioitu kesto 15 minuuttia

Miten minä voisin vaikuttaa yhteiskunnassa? Onko paikkani kansalaisjärjestössä, poliittisissa puolueissa tai vaikka seurakuntahallinnossa? Tee testi ja ota selvää!

Testaa tietosi seurakuntavaaleista

Kyselyjä voi käyttää ennen perusinformaatiota, sen lomassa tai jälkeen

<https://b.socrative.com/teacher/#import-quiz/35237017>

Omilla laitteilla tehtävä muokattava kysely, jonka tuloksia voidaan haluttaessa tarkastella yhdessä datatykin avulla. Kirjautu Socrative-palvelun tilillesi ja Seurakuntavaalit-kysely näkyy Quizzes-osiossa

<https://play.kahoot.it/#/k/02197d2a-2727-4dd8-988a-e82c99f2b53b>

Omilla laitteilla tehtävä valmis kysely, jonka tuloksia katsotaan yhdessä datatykin avulla. Kirjautumista Kahootiin ei tarvita. Kyselyn löytyy Kahootista otsikolla ”Seurakuntavaalit”.

<https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/seurakuntavaalivisa>

Omilla laitteilla tehtävä kysely, joka antaa palautteen oikeiden vastausten lukumäärästä opiskelijalle kyselyn jälkeen.

Tutustu myös näihin

<http://sivut.evl.fi/vaikuttajakuvaustesti/>

Testaa millainen vaikuttaja olet!

<https://www.seurakuntavaalit.fi/ehdokkaaksi/sinustako-ehdokas->

Testaa, lähtisitkö ehdolle seurakuntavaaleihin.

4

Miten eteenpäin? Keskustelukysymyksiksi opiskelijoiden kanssa

Arvioitu kesto 10 minuuttia

Missä ovat minun vaikuttamisen paikkani?

Mikä innostaa minua vaikuttamaan asioihin omassa yhteisössäni / kunnassani / seurakunnassani?

Kenen kutsu olisi minulle merkittävä, että lähtisin aktiivisemmin mukaan vaikuttamaan omassa yhteisössäni / kunnassani / seurakunnassani?

Miten voin tukea toisten nuorten äänen kuulumista omassa koulussani / kunnassani / seurakunnassani? Entä muiden hiljaisten ihmisryhmien?

Kuinka moni nuori omalta paikkakunnalta on ehdolla? Voisiko häntä tukea jollain tavalla? Menisimmekö yhdessä äänestämään vaikka ennakoäänestysviikolla?